

Recomendación dirixida á Consellería de Política Social e Xuventude debido ao retraso dun procedemento de dependencia

Expediente: G.6.Q/1561/22

Santiago de Compostela, 6 de xuño de 2022

Sra. conselleira:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de ... referente ao retraso dun procedemento de dependencia.

ANTECEDENTES

No seu escrito indícanos que ten moito tempo de espera no recoñecemento de situación de dependencia e do dereito as prestacións do sistema. A solicitude foi enviada o 31.1.22. Solicítase centro de día e están á espera da resolución, pero o tempo de espera é demasiado longo e é necesaria a concesión de centro de día debido a situación actual de urxencia na que se atopa, sinala.

Ante iso requirimos informe a esa consellería, que nolo remitiu. Sinala o seguinte:

“Recibida a queixa desa institución de data 28/03/2022 en relación coa solicitude de recoñecemento da situación de dependencia presentada o 01/02/2022 por ..., informamos do seguinte:

Existe un elevado número de solicitudes tanto de valoración inicial como de revisións cuxa iniciación debe seguir o rigoroso orde de entrada de solicitudes para cumprir o establecido no artigo 26.1 do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa Individual de Atención e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes.

Esta orde de iniciación só pode ser modificada nos casos previstos no propio decreto, que no artigo 16 recolle os seguintes supostos de emerxencia:

- a) *Unha situación de desamparo ou abandono*
- b) *Maios tratos físicos e/ou psíquicos*
- c) *Situación de risco grave inminente para a súa integridade física e/ou psíquica*

E no artigo 26.3, que establece a prioridade dos expedientes de menores de tres anos.

Unha vez iniciado o procedemento, na súa tramitación a orde de prelación tamén vén taxada no artigo 26.2 do Decreto 15/2010.

Debido a este elevado número de solicitudes, estase a producir unha acumulación de expedientes que está atrasando os prazos nos que se citan ás persoas usuarias e se notifican as resolucións.

É por isto que, desde a Consellería de Política Social, se están a levar a cabo todas as xestións precisas para adoptar as medidas de mellora e axilización necesarias para garantir o recoñecemento das situacións de dependencia e tamén para poder contar co aumento dos recursos necesarios para garantir a asignación efectiva dun recurso ou prestación do sistema a todas as persoas que o precisen.

Con esta finalidade, informamos que dentro das medidas incluídas no ámbito do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia, o 26/05/2021 o Consello da Xunta de Galicia deu o seu visto e prace ao informe presentado pola Consellería de Política Social en relación coa posta en marcha dun "Plan de Choque en Dependencia", centrado na simplificación normativa, administrativa e reforzo de persoal. Co Plan de simplificación do acceso á dependencia se propoñen medidas desde unha perspectiva xeral e específica, que inciden directa ou indirectamente no proceso de valoración, recoñecemento das situacións de dependencia e asignación dun recurso do SAAD, e se fundamenta nos seguintes eixes:

- *Simplificación normativa*
- *Simplificación administrativa*
- *Difusión de información*
- *Cambio na concepción do PIA*
- *Potenciar a utilización da Historia Social Única*
- *Priorización de determinadas patoloxías na valoración da dependencia*
- *Importante reforzo de persoal*
- *Mellora do modelo de xestión de citas*

Polo que se refire ao Plan extraordinario de reforzo de persoal informamos que a través desta medida procedeuse á contratación de persoal de reforzo nas distintas áreas provinciais, e por conseguinte, a través desta actuación se prevé unha mellora na axilización de todas as fases do procedemento.

Finalmente, polo que respecta a tramitación do expediente polo trámite de urxencia, sería de aplicación o disposto no artigo 33 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das administracións públicas, que establece o seguinte:

"1. Cando razóns de interese público o aconsellen, poderase acordar, de oficio ou por petición do interesado, a aplicación ao procedemento da tramitación de urxencia, pola cal se reducirán á metade os prazos establecidos para o procedemento ordinario, salvo os relativos á presentación de solicitudes e recursos.

2. Non caberá recurso ningún contra o acordo que declare a aplicación da tramitación de urxencia ao procedemento, sen prexuízo do procedente contra a resolución que poña fin ao procedemento."

Neste sentido, informamos de que a existencia dunha situación de urxencia ou, no seu caso, de emerxencia social relativa á tramitación do procedemento de dependencia debe ser reflectida no informe social emitido polo/a traballador/a social de referencia da persoa interesada, logo da correspondente valoración por parte do dito profesional. Igualmente, a interesada deberá achegar os informes de saúde que acrediten a necesidade de urxencia ou emerxencia e, en consecuencia, motiven a axilización da valoración da súa situación de dependencia.

Por conseguinte, se a persoa interesada se atopa nunha situación de urxencia ou emerxencia deberá dirixirse ao traballador/a social de referencia para que se proceda a iniciar a solicitude deste trámite.

En base ao exposto anteriormente, non é posible efectuar a data de hoxe unha estimación da data previsible para a revisión da situación de dependencia de ..."

ANÁLISE

1. O informe sinala que a solicitude é do 1/2/22, pero aínda atópase pendente.

2. A Lei 39/2006, de 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, na súa Disposición Final Primeira, preceptúa que “o prazo máximo, entre a data de entrada da solicitude e a de resolución de recoñecemento da prestación de dependencia, será de seis meses, independentemente de que a Administración Competente establecera un procedemento diferenciado para o recoñecemento da situación de dependencia e o de prestacións”.

3. O Decreto 15/2010 conforma dous procedementos, un para valorar e outro para aprobar o servizo ou a prestación a través do chamado programa individual de atención (PIA), e establece para o recoñecemento da situación de dependencia un prazo de 3 meses (art. 14), e para a aprobación do PIA outro prazo de 3 meses dende ese recoñecemento previo (art. 15).

4. A Lei 39/2015, de 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas, prevé que os prazos obrigan ás autoridades e ao persoal ao servizo das Administracións Públicas competentes para a tramitación dos asuntos (art. 29); e que a resolución dos procedementos deberá notificarse aos cidadáns no prazo máximo fixado na normativa específica, que se computará, nos procedementos iniciados a solicitude do interesado, dende a entrada da mesma no rexistro administrativo (art. 21.2 e 3).

5. O expediente debera atoparse resolto no prazo previsto, de tal forma que se eviten os prexuízos das persoas afectadas directamente e dos seus achegados.

6. A consellería indica que o expediente tramítase pola orde prevista, que só pode alterarse en caso de presenza das circunstancias indicadas no artigo 16 do Decreto 15/2010. Porén, e ao marxe da valoración da eventual emerxencia, o feito de que a consellería respecte dita ordenación non xustifica o retraso que tratamos.

7. A través desta e doutras queixas coñecemos retrasos nas valoracións de dependencia e que os mesmos se acrecentaron debido ás lóxicas consecuencias da crise sanitaria. A consellería anunciou medidas para abordar este problema, adoptadas xa no mes de maio do pasado ano. Por iso, parece preciso reclamar información sobre a execución das medidas e sobre a súa incidencia para mellorar a situación.

9. A persoa que promoveu a queixa demanda a preservación de intereses especialmente protexidos na Constitución Española (art. 49). Como consecuencia do anterior os poderes públicos, entre eles a administración autonómica, teñen a obriga principal de protexer os dereitos mencionados, segundo o establecido no artigo 53 do Texto Fundamental.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, da Valedora do Pobo, facer chegar a esa Consellería de Política Social e Xuventude a seguinte recomendación:

Que con carácter xeral se indiquen as medidas postas en marcha como consecuencia do plan de maio do pasado ano e os efectos que tiveron para axilizar as valoracións de dependencia; que se resolva a solicitude de valoración da persoa afectada, posto que se atopa demorada, de acordo co prazo previsto; e que para a resolución do PIA correspondente se teña en conta o retraso previo da valoración.

Agradecendo de antemán a acollida ao manifestado nestas resolucións da Valedora do Pobo, recordámoslle a necesidade de que no prazo de un mes de conta a esta institución da aceptación das resolucións formuladas, no seu caso, e das medidas adoptadas para darlles efectividade, tamén no seu caso.

En aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte a data na que formuláronse estas resolucións incluíranse na páxina web da institución.

Saúdoa atentamente.

María Dolores Fernández Galiño
Valedora do Pobo